

Apstiprināts ar LPR AP 2025.gada 22.decembra
lēmumu Nr.9.2

**Latgales plānošanas reģiona attīstības
Stratēģijas 2030 un programmas 2021.-2027.gadam
īstenošanas uzraudzības pārskats**

2025

**LATGALES PLĀNOŠANAS
REĢIONS**

SATURS

Ievads	3
1. Latgales plānošanas reģiona Attīstības stratēģijas 2030 un programmas 2021.-2027.gadam ieviešanas uzraudzības kārtība.....	6
2. Ilgtermiņa attīstības rādītāji.....	7
4. Vidēja termiņa attīstības rādītāji.....	15
5. Vidēja termiņa darbības rezultātu rādītāji	20
6. Secinājumi un ieteikumi turpmākām rīcībām.....	31

Ievads

Latgales plānošanas reģions 2025.gadā ir sagatavojis īstenošanas uzraudzības pārskatu par Latgales plānošanas reģiona Latgales Stratēģijas 2030 (turpmāk tekstā Stratēģija) un Attīstības programmas 2021.-2027.gadam (turpmāk tekstā – Programma) ieviešanu.

Ieviešanas uzraudzības pārskatā (turpmāk tekstā – Pārskats) ir analizēti izvirzīto ilgtermiņa un vidējā termiņa mērķu sasniegšanas rezultāti par laika posmu no 2021.gada līdz 2025.gadam, izmantojot 2025.gada decembrī pieejamos jaunākos statistikas datus (piezīmēs norādīts gads un datu iegūšanas avots).

Attīstības programma 2021.-2027.gadam ir Latgales reģiona vidēja termiņa plānošanas dokuments, kas ir pakārtots Latgales Stratēģijai 2030. Tā izvirza vidējā termiņa mērķus, definē rīcībspējīgu vidi prioritāšu un apakšprioritāšu ieviešanai, nosaka izpildāmos uzdevumus (rīcības), kārtību, resursus un ieviešanā iesaistīto Latgales reģiona institūciju un uzņēmumu lomas, iezīmē attīstības finansējuma avotus. Programma sastāv no esošās situācijas analīzes, Stratēģiskās daļas, Rīcības plāna un pielikumiem – Vides pārskata, Ieviešanas uzraudzības kārtības, Pilsētu funkcionālo teritoriju apraksta (ar grozījumiem, kas apstiprināti 2023.gada 8.novembra LPR AP sēdē), Pārskata par sabiedrības līdzdalību un projektu ideju sarakstiem. Rīcības plānam ir 2 pielikumi – Pielikums “SAM 5.1.1.1. pirmā kārtā” un Pielikums SAM 5.1.1. specifiskā atbalsta mērķa “Vietējās teritorijas integrētās sociālās, ekonomiskās un vides attīstības un kultūras mantojuma, tūrisma un drošības veicināšana pilsētu funkcionālajās teritorijās” 5.1.1.4. pasākuma “Viedās pašvaldības” prioritāro un rezerves projektu saraksts.

Latgales Stratēģijas lielais mērķis ir panākt straujāku reģiona ekonomisko attīstību, lai celtu cilvēku ienākumus, saglabātu un vairotu Latgales bagātīgo potenciālu un padarītu Latgali par pievilcīgu dzīves vidi arī nākamajām paaudzēm.

Lai to paveiktu, nepieciešamas izmaiņas reģiona ekonomikas struktūrā, būtiski palielinot privātā sektora īpatsvaru pievienotās vērtības radīšanā (vienlaikus saglabājot darbavietas sabiedriskajā sektorā, kas ir un būs nozīmīga sastāvdaļa izaugsmes sekmēšanā).

Stratēģija sekmēs pakāpenisku ienākumu palielināšanos, 2030. gadā sasniedzot 60% no ES vidējās bruto darba samaksas līmeņa.

Atbilstoši ilgtermiņa stratēģiskajiem mērķiem ir noteikts īstenojamo prioritāšu un apakšprioritāšu kopums, kuru apraksts veidots pēc šādas struktūras:

Mērķis. Mērķis raksturo vēlamu situāciju.

Pamatojums. Apakšprioritātes pamatojumu veido esošo resursu, problēmu izvērtējums un situācijas prognoze nākotnē, balstoties uz pasaules tendencēm, un priekšnoteikumi Latgales iespēju izmantošanai.

Līdzšinējās darbības. Līdzšinējās darbības raksturo reģionā esošos resursus, esošos Darītājus un viņu pieredzi, kas liecina, ka darbību ieviešanai ir reāls pamats.

Ieviesēji. Juridiskās personas, kurām ir tiesības sagatavot un iesniegt projektus un saņemt finansējumu to realizācijai.

Sadarbības partneri. Juridiskās un fiziskās personas, kuras piedalās projekta realizācijā, līdzfinansējot, līdzdarbojoties un iegūstot no sadarbības un projekta īstenošanas.

Ieguvumi. Tieši un netiešie ieguvumi, ko radīs projektu ieviešana attiecīgajā apakšprioritātē.

Telpiskā piesaiste. Pašvaldības, kurās paredzēts programmu realizēt.

Atbalstāmie pasākumi. Atbalstāmās (finansējamās) aktivitātes un projekti.

Finansējuma priekšlikumi. Finansējuma avoti.

Novērtēšana. Rādītāji, kas ļauj uzraudzīt un novērtēt apakšprioritātes mērķu sasniegšanu.

Ievērojot sasniegto reģiona attīstībā un pakārtoties Stratēģijas ilgtermiņa mērķiem un stratēģiskiem virzieniem, Programma izvirza šādus **specifiskos mērķus 2027.gadam:**

- Veicinot reģiona pievilcību, samazināt negatīvās demogrāfiskās tendences ietekmi uz reģionu, noturot iedzīvotāju skaitu 220 000
- Attīstot darbaspēku un investējot uzņēmumos, veicināt reģiona tautsaimniecības visu nozaru ražīgumu, sasniedzot 40% no ES vidējā IKP uz vienu iedzīvotāju. Šobrīd (dati par 2023.g.) **Latgales reģiona IKP uz vienu iedzīvotāju** (pirkspējas standartos, jeb PPS) atbilst aptuveni **37%** no Eiropas Savienības (ES-27) vidējā rādītāja
- Ieviešot inovatīvas un klimata neitrālas tehnoloģijas, samazināt reģiona elektroenerģijas patēriņu IKP vienības radīšanai, tai sasniedzot 90 kWh uz 1 000 EUR IKP*.

* Rādītājs mēra, cik liels enerģijas daudzums (kilovatstundās vai tonnās naftas ekvivalenta) ir nepieciešams, lai radītu vienu IKP eiro. Tas sniedz priekšstatu par to, cik efektīvi reģiona ekonomika izmanto energoresursus.

Lai radītu 1000 eiro IKP, Latvijas ekonomika 2023.g.vidēji patērē **134,7 kilovatstundas** enerģijas. **Latgales reģiona** energoietilpība (kWh / 1000 EUR IKP) ir **augstāka** par šo valsts vidējo rādītāju.

Latgalei raksturīga salīdzinoši augsta energoietilpība salīdzinājumā ar Rīgu un Pierīgu, jo Latgales ekonomiskajā struktūrā lielu īpatsvaru veido apstrādes rūpniecība (piemēram, metālapstrāde, kokapstrāde) un lauksaimniecība. Šīs nozares ir energoietilpīgākas (tām nepieciešams lielāks elektroenerģijas apjoms vienam IKP eiro) nekā pakalpojumu sektors, kas dominē Rīgā. Līdz ar to, lai radītu IKP eiro Latgalē, tiek patērēts vairāk elektroenerģijas nekā, piemēram, lai radītu IKP eiro Rīgas finanšu vai IT sektorā.

Neskatoties uz strukturālo izaicinājumu, tendence ir vērsta uz efektivitātes uzlabošanu, jo Latgales uzņēmumi pēdējos gados aktīvi izmanto ES fondu atbalstu, lai veiktu energoefektivitātes pasākumus (piemēram, ražošanas iekārtu modernizāciju un ēku siltināšanu). Šī modernizācija pakāpeniski samazina nepieciešamo elektroenerģijas daudzumu, lai radītu to pašu IKP apjomu. Tomēr Latgales energoietilpības mazināšanas temps ir lēnāks nekā valstī vidēji.

Latvijā kopumā (visi enerģijas veidi attiecībā pret IKP) energoietilpība pēdējos gados ir bijusi zemāka par Eiropas Savienības vidējo rādītāju.

Latgales reģiona elektroenerģijas patēriņš IKP vienības radīšanai (energoietilpība) ir augstāks par vidējo rādītāju Latvijā, taču pateicoties investīcijām, tas pakāpeniski samazinās.

Vidējā termiņā Programmas ietvaros četros stratēģiskajos virzienos tiek realizētas atbilstošas prioritātes, kopskaitā četrpadsmit.

1.Stratēģiskajā virzienā **Prasmes** tiek īstenotas divas prioritātes:

Prioritāte Ekselence sniegs atbalstu reģiona augstskolām: Daugavpils Universitātei, Rēzeknes Tehnoloģijas Akadēmijai un Malnavas koledžai; kā arī veicinās citu augstskolu filiāļu un programmu attīstību Latgalē.

Prioritāte Arods un mūžizglītība atbalstīs reģiona profesionālās izglītības iestādes, attīstīs reģionālo profesionālās orientācijas mehānismu, veicinās mūžizglītības principa iedzīvināšanu augstskolās un profesionālās izglītības iestādēs, kā arī uzlabos sadarbību ar NVA un tās sniegto atbalstu reģiona darbaspēkam.

Stratēģiskais virziens **Savienojumi** virza četras prioritātes:

Prioritātes Maģistrāles ietvaros tiks sniegts atbalsts reģiona galveno autoceļu rekonstrukcijai, dzelzceļa elektrifikācijai un attīstībai, ES ārējās robežas šķērsošanas uzlabošanai un atvieglošanai, kā arī Daugavpils lidostas attīstībai.

Prioritāte Ceļi sniegs atbalstu savienojumu uzlabojumiem starp attīstības centriem, veicinās attīstības centru pieejamību no pagastiem un attālākām apdzīvotām vietām, kā arī atbalstīs attīstības centru mobilitātes infrastruktūras uzlabojumus.

IT prioritāte iedzīvinās IKT pēdējās jūdzes infrastruktūras izmantošanu e-pakalpojumos un uzņēmējdarbībā, attīstīs un stiprinās publisko interneta pieejas punktu tīklu reģionā, kā arī nodrošinās datorprasmju un tehnoloģiju prasmju attīstību visos iedzīvotāju slāņos, digitālo prasmju attīstību visos līmeņos,

Prioritāte Mobilitāte atbalstīs publiskā transporta pārvaldības uzlabojumus, publiskā transporta mezglu pilnveidi, gudrās mobilitātes iedzīvināšanu reģionā un mikromobilitātes projektus reģiona pilsētās un apkārt tām.

Stratēģiskā virziena **Gudra pārvaldība** ietvaros darbojas četras prioritātes:

Prioritāte Idejas veicinās Latgales SEZ darbību, kā arī veidos un attīstīs Latgales investīciju komandu un tās ieviesto un pielietoto Latgales attīstības IT sistēmu.

Prioritāte Pašvaldības sniegs atbalstu katras pilsētas un katra novada attīstībai vissvarīgāko investīciju un attīstības projektu īstenošanai, mājokļu pieejamībai

Prioritāte Vide un klimats veicinās siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu un energoefektivitāti uzņēmumos, publiskajās ēkās un privātajos, t.sk. daudzdzīvokļu mājokļos, risinās ūdenssaimniecības un notekūdeņu, kā arī atkritumu apsaimniekošanas vides un efektivitātes problēmas, veicinās saudzīgu dabas resursu izmantošanu un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, atbalstīs mazo mikroģenerācijas infrastruktūru, kas uzņem vēja un saules baterijām saražoto enerģiju.

Prioritāte Pakalpojumi attīstīs KAC un IT balstītos valsts un pašvaldību pakalpojumus, padarīs sociālos pakalpojumus un veselības aprūpi kvalitatīvi uzlabotu un pieejamāku reģiona iedzīvotājiem, veicinās tūrismu, kultūras un sporta attīstību. Šajā prioritātē paredzētas aktivitātes jauniešiem un sociāli iekļaujošai sabiedrībai.

Efektīvo uzņēmumu stratēģiskajā virzienā prioritātes ir veidotas atbilstoši uzņēmumu četriem izaugsmes līmeņiem:

Prioritāte Iesācēji sniedz plaša spektra atbalstu uzņēmējdarbības iesācējiem: popularizē uzņēmējdarbību, apmāca iesācējus biznesa pamatos, sniedz konsultāciju un inkubācijas pakalpojumus, nodrošina sākuma kapitālu un piedāvā izaugsmes investīcijas.

Prioritātes Alpīnisti ietvaros uzņēmēji, kas vēlas paaugstināt sava uzņēmuma ražīgumu un pakāpties augšup pa vērtības ķēdi, var saņemt biznesa vadības, mārketinga un tehnoloģiju konsultācijas, kā arī līdzfinansējumu un aizdevumus jaunu tehnoloģiju ieviešanai ražošanā.

Prioritāte Čempioni ir domāta reģiona jau esošo spēcīgāko uzņēmumu personalizētam atbalstam, ko nodrošina Latgales investīciju komanda, palīdzot uzņēmumam identificēt un saņemt tam piemērotu tehnoloģiju, darbaspēka, infrastruktūras un cita veida atbalstu.

Prioritāte Investori dod zaļo gaismu ārvalstu un Latvijas investoriem, kas ir ieinteresēti veidot ražošanu Latgalē, piesaistot Latgales investīciju komandu visu ar jaunas ražošanas atvēršanu saistīto jautājumu risināšanai un atbalsta saņemšanai.

Prioritāte Sirdis sniedz atbalstu sociālo uzņēmumu darbībai un attīstībai reģionā, sniedzot atbalstu riskam pakļauto grupu pārstāvju uzņēmībai un nodarbinātībai.

1. Latgales plānošanas reģiona Attīstības stratēģijas 2030 un programmas 2021.-2027.gadam ieviešanas uzraudzības kārtība

Plānošanas reģiona Attīstības stratēģijas un attīstības programmas ieviešanas uzraudzības kārtību nosaka attīstības programmas pielikums "Ieviešanas uzraudzības kārtība" un Ministru kabineta 2013.gada 16.jūlija noteikumi Nr.402 "Noteikumi par plānošanas reģionu teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem". Noteikumi nosaka, ka uzraudzības pārskatā ietver informāciju par veiktajām darbībām, rezultātīvo rādītāju izmaiņām, secinājumus un ieteikumus turpmākajai rīcībai, kā arī informāciju par atbilstību ilgtspējīgas attīstības stratēģijā izvirzītajiem mērķiem.

Latgales plānošanas reģiona Attīstības programmas 2021.-2027. pielikumā "Ieviešanas uzraudzības kārtība" ir noteikts, kā sagatavot uzraudzības un novērtējuma ziņojumus un ar kādiem indikatoriem novērtēt reģiona attīstības plānošanas dokumentu ieviešanas ietekmi.

Teritorijas attīstības rādītājs (no angļu val. - impact) – rādītāji, kas ir noteikti stratēģiskajiem mērķiem un tos analizē, lai nodrošinātu plānošanas reģiona iespējas īstenot Latgales stratēģiju un identificētu pozitīvas/negatīvas pārmaiņas sociālajā un ekonomiskajā situācijā un to cēloņus.

Politikas rezultātu rādītāji (no angļu val. – outcome) – rādītāji, kas ir noteikti vidēja termiņa mērķiem un tos analizē, lai novērtētu programmas ieviešanu realizētās politikas efektivitāti Latgales programmas ieviešanā un kā tiek sasniegti Latgales stratēģijas rezultāti vidējā termiņā.

Darbības rezultātu rādītāji (no angļu val. – outputs) – rezultatīvie rādītāji, kas ir noteikti Atbalstāmiem pasākumiem, un saskaņā ar kuriem tiek mērīta ieviešanu (Partneru) darbības efektivitāte darbības programmu īstenošanā.

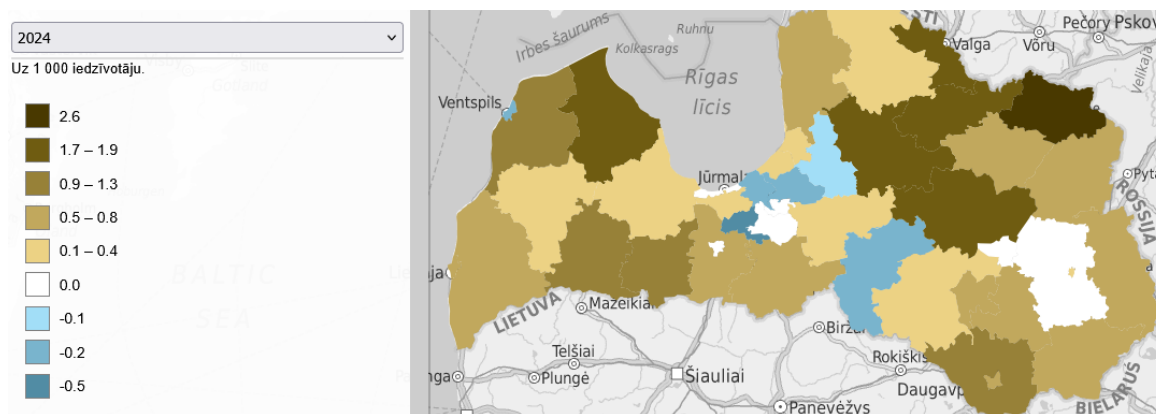
2. Ilgtermiņa attīstības rādītāji

Stratēģijas jeb ilgtermiņa attīstības uzraudzības rādītāji apkopoti tabulā Kopsavilkuma tabula - ilgtermiņa attīstības rādītāji 10.lpp.

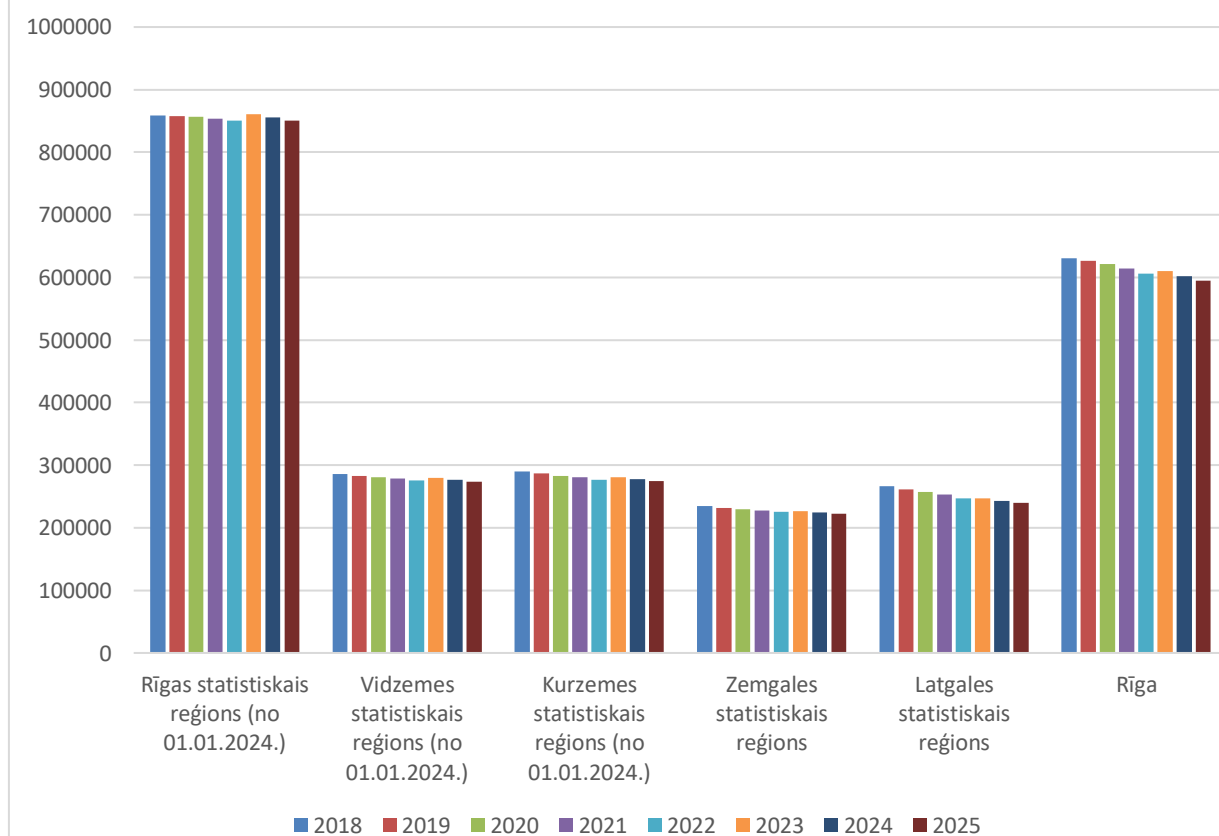
Analizējot datus, galvenie secinājumi ir sekojoši:

Demogrāfija un sociālais stāvoklis: Vērojama **demogrāfiskā krīze**: Iedzīvotāju skaits samazinājies par **12 926** (kopš 2019.gada) un kopš bāzes gada – par 20 864 jeb -8%. Iedzīvotāju skaits, starpreģionu migrācija un ilgtermiņa migrācijas saldo neuzlabojas. Negatīvs migrācijas saldo no -1126 (2009.g.) ir pasliktinājies līdz -1976.

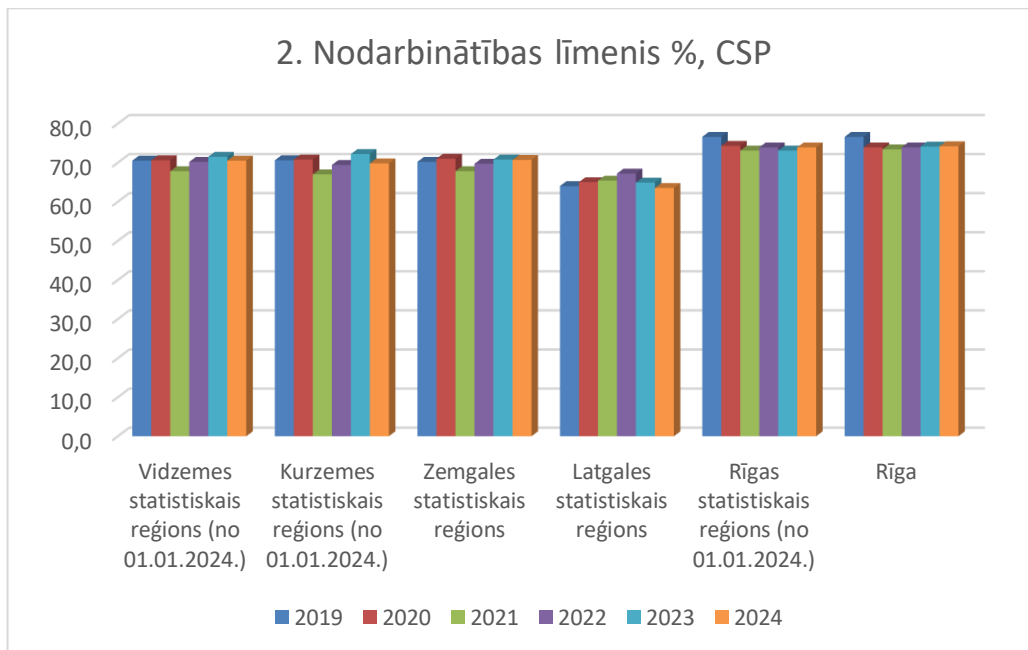
1. Iedzīvotāju ilgtermiņa migrācijas saldo

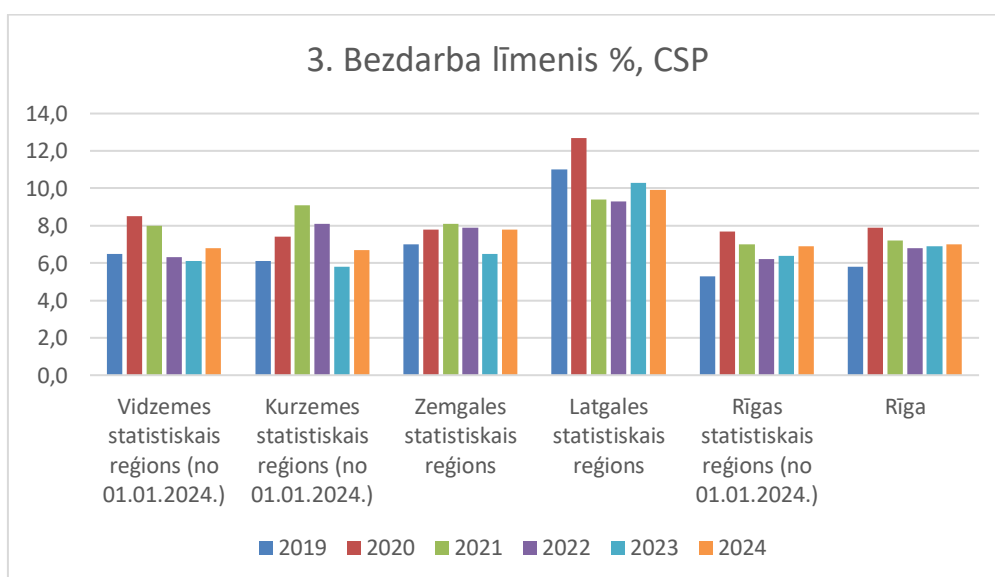
1. Iedzīvotāju skaits, CSP

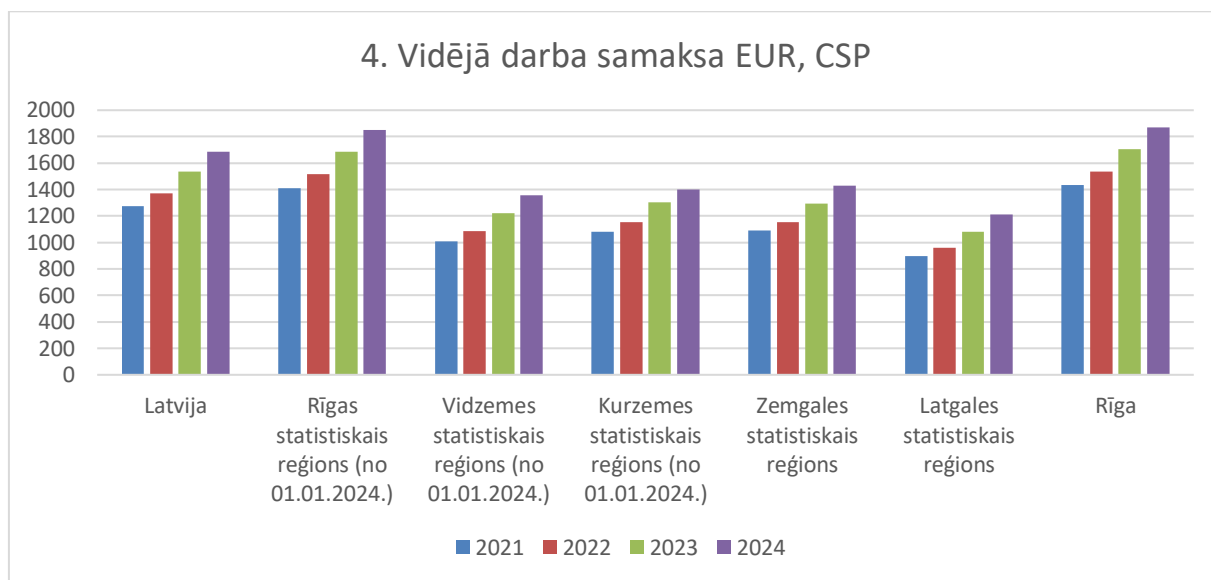
2025. gada prognoze (239 362) apstiprina, ka iedzīvotāju skaita kritums ir **straujš**. Vēlamā tendence ("Saglabājas") nav sasniegta. Iedzīvotāju proporcija (lauki/pilsētas) tendence saglabāta, bet 2025. gadā tomēr tiek prognozēta urbanizācija, jo proporcija ir 38/62 (bāze 40/60).

Darba tirgus un ienākumi: Vērojama **negatīva darba tirgus dinamika, jo** lai gan nodarbinātības līmenis un bezdarba līmenis ir uzlabojies, tas noticis uz **darba vietu skaita samazināšanās** rēķina. Tas norāda uz darba vietu zaudēšanu ilgtermiņā, kas ir negatīva tendence.

Tas liecina, ka darba tirgus uzlabojumi varētu būt saistīti ar darbaspēka izbraukšanu no reģiona (mazāks iedzīvotāju skaits = zemāks bezdarbs). Vērojama **algū stagnācija** – vidējā darba samaksa stagnē, kas apgrūtina darbaspēka piesaisti, tomēr mēneša vidējā bruto darba samaksa (%) no ES vidējā līmeņa ir palielinājusies no 13% (2009.g.) uz 43,6% (2023.g.) (EUR izteiksmē (no 454,25 EUR uz 1083 EUR). Reģionā pastāv sociālais risks: nabadzības riska indekss minimāli uzlabojas, samazinoties no 42% (2008.g.) līdz 39,2% (2023.g.) , bet ir tālu no 30% mērķa.

Uzņēmējdarbība un ekonomiskā produktivitāte: **Investīciju panākumi** - kapitālieguldījumu pieaugums ir ievērojams, kas tieši atspoguļojas pievienotās vērtības pieaugumā (+21%) uz vienu nodarbināto. Tas norāda uz veiksmīgiem projektiem un ārvalstu/vietējām investīcijām reģionā.

Produktivitāte aug, bet ne IKP temps: Lai gan uzņēmumi kļūst produktīvāki (pievienotā vērtība uz nodarbināto pieaug), reģiona kopējais IKP pieauguma temps ir samazinājies, kas varētu būt saistīts ar demogrāfiju un darba vietu zaudēšanu. IKP rādītājs piejams par 2023.gadu, CSP ir precizējusi prognozēto kopējo 2023.gada IKP, jaunāki dati par reģioniem nav publicēti.

Strukturālās un uzņēmējdarbības vides izmaiņas: Latgalē vērojama **negatīva strukturāla maiņa**, kur **publiskā sektora** īpatsvars IKP **pieaug** (no 27,38% uz 30,4%), bet **privātā sektora** īpatsvars **krīt** (no 72,62% uz 69,6%). Tas norāda uz pieaugošu atkarību no valsts un pašvaldības pakalpojumiem un nepietiekami strauju privātā sektora attīstību. Tomēr tas varētu būt saistīts ar ģeopolitiskajām izmaiņām un drošības un militāro struktūru papildus ieviešanu ES un NATO ārējā pierobežā. **Zemes izmantošana:** Notiek ļoti veiksmīga lauksaimniecības zemes efektivitātes uzlabošana.

1.tabula Ilgtermiņa attīstības rādītāji

Kopsavilkuma tabula - ilgtermiņa attīstības rādītāji									
Attīstības rādītājs	Mērvienība	Bāzes gads	Bāzes rādītājs	Uzraudzības periodā 2023.g. sasniegtais	Mērķis 2030	Informācijas avots	Piezīmes	Uzraudzības periodā 2025.g. sasniegtais	Piezīmes
Ekonomisko aktīvo iedzīvotāju īpatsvars	% no reģiona iedzīvotāju skaita vecumā no 15 līdz 64 gadiem	2009.g.	69,2%	72,4% Rādītājs uzlabojas	80%	CSP	Dati uz 31.12.2016.	70,4%	Rādītāji svārstās, kopš 2019.g.%: 71,8; 74,5; 72,2; 74,1; 72,4; 70,4
Nodarbinātības līmenis	% no reģiona iedzīvotāju skaita vecumā no 15 līdz 64 gadiem	2008.g.	63,8%	67,2% Rādītājs uzlabojas	80%	CSP	31.12.2016.	63,5%	Rādītāji svārstās, kopš 2019.g.%: 64,0; 65,0; 65,4; 67,2; 64,9; 63,5
Nodarbinātības līmenis	Darba vietas	2009.g.	141 tūkst. 76968	107,6 tūkst. 68,04 tūkst. Rādītājs ir samazinājies	171 tūkst.	CSP	31.12.2016. CSP dati 2009.g.datu kā bāzes rādītājs precizēti saskaņā ar CSP	64,8 tūkst.	Samazinās
Darba vietas (izveidotas jaunas un saglabātas esošās)	Nodarbināto skaits pēc faktiskās darba vietas reģionā (pamatdarbā)	2008.g.	97 tūkst. 83 tūkst. CSP dati 2017.	78325 Rādītājs ir samazinājies	130 tūkst.	CSP	2014.gada rādītājs Bāzes rādītājs precizēts saskaņā ar CSP	-2307	Samazinās salīdzinot ar iepriekšējo gadu
Bezdarba līmenis	% no ekonomiski aktīvajiem	2010.g.	21%	16,0% Rādītājs uzlabojas	8%	NVA	31.08.2017.	9,7%	Svārstās, būtiski nemazinās Dati uz 31.10.2025.

Mēneša vidējā bruto darba samaksa	% no ES vidējas bruto darba samaksas līmeņa	2009.g. .	33%	13,6%	60%	CSP	Aprēķini pēc EUROSTAT publikācijām ¹	40,3%	Palielinās
	LVL vidējā mēnesī EUR vidēji mēnesī	2009.g. .	319,25 454,25	1083 EUR Rādītājs uzlabojas	-	CSP	2016.	1212 EUR	Palielinās 2024.g.
Iedzīvotāju skaits	Iedzīvotājs	2010.g. .	337,8 tūkst.	298 199 tūkst. Rādītājs neuzlabojas	300 tūkst.	PMLP	01.01.2017.	239632	Samazinās 01.01.2025.
Iedzīvotāju starpreģionu migrācija	Iedzīvotājs	2009.g. .	-1126	-3790 Rādītājs neuzlabojas	0	CSP	2016.	-1300	Samazinās 2024.g.
Dabiskais pieaugums	Iedzīvotājs	2009.g. .	-2 668	-2 537 Rādītājs minimāli uzlabojas	0	CSP	2016.	-2734	Samazinās 2024.g.
Iedzīvotāju ilgtermiņa migrācijas saldo	Iedzīvotājs	2009.g. .	-1126	-1976 Rādītājs neuzlabojas	1000	CSP	2016.	1195	2024.g.
Iedzīvotāju izglītības līmenis (15 gadi un vecāki)	% ar augstāko izglītību;	2000.g. .	6,8	14,7% Rādītājs uzlabojas	pieaug	CSP	2011.gada tautas skaitīšanas dati. (44784/304032*100)	21,5% 44993/20909 1*100	Pieaug https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_IZG_IZ_IZI/IZT021/table/tableViewLayout1/
	% ar profesionālo izglītību	2000.g. .	15,5	28,4% Rādītājs uzlabojas	pieaug	CSP	2011.gada tautas skaitīšanas dati. (86330/304032*100)	19,6 40907/20909 1*100	Pieaug

¹ 2015.gadā ES-28 valstīs vidējā stundas samaksa bija 25,03 EUR, Latgalē – 564 EUR mēneša vidējā darba samaksa. 564 :168 (vidēji darba stundas mēnesī)=3,4 EUR/stundā. EUROSTAT dati.

Latgales reģiona IKP	Faktiskajās cenās, tūkst. EUR	2009.g .*	1 576 57 8 EUR	1 698 822 Rādītājs ilgtermiņā uzlabojas	pieaug	CSP	2022.gadā	2 403 888 EUR	Palielinās https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_VEK_IKR/IKR020/table/tableViewLayout1/
Latgales reģiona IKP	LVL uz 1 iedz.	2009.g .*	3181 LVL/ 4973 EUR	5 981 Rādītājs ilgtermiņā uzlabojas	pieaug	CSP	2022.gadā	9 731 EUR	Palielinās
Privātā sektora saražotās pievienotās vērtības īpatsvars kopējā pievienotajā vērtībā**	%	2007.g .	72%	75,4% Rādītājs uzlabojas	82%	CSP	2023.gadā	66,7%	Īpatsvars samazinās https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_VEK_IKR/IKR020/table/tableViewLayout1/
Publiskā sektora saražotās pievienotās vērtības īpatsvars kopējā pievienotajā vērtībā**	%	2007.g .	28%	24,6% Rādītājs uzlabojas	18%	CSP	2014.gadā LPR aprēķini pēc NACE 2.red. (M) Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi, (N) Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība (O) Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana (P) Izglītība	33,3%	Īpatsvars pieaug

							(Q) Veselība un sociālā aprūpe		
Ekonomiski aktīvās statistikas vienības uz 1000 iedz.	Vienības uz 1000 iedz.	2008.g.	48	69 Rādītājs uzlabojas	100	CSP	2023.gada rādītājs	71	Palielinās https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENT_UZ_UZS/UZS041/table/tableViewLayout1/
Ekonomiski aktīvās statistikas vienības	Mikro	2008.g.	15 268	18 251	pieaug	CSP	2023.gada rādītājs. Tīrģus sektora ekonomiski aktīvās vienības	16432	Samazinās https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENT_UZ_UZS/UZS031/table/tableViewLayout1/
	Mazās		1 001	751	pieaug			672	Mainās datu apkopošana
	Vidējās		190	13	pieaug			231	
	Lielās		28	12	pieaug			117	
	Kopā		16 487	19027	pieaug			17221	samazinās
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis uz 1 iedzīvotāju	LVL	2009.g.	158	317 EUR Rādītājs uzlabojas, bet ir mazākais starp reģioniem	80% no Latvijas rādītājiem	CSP	RAIM 2024.g.	586 EUR 74,5%	Pieaug 2024.g. https://raim.gov.lv/?spatvk=1000
Nabadzības riska indekss Latgales reģionā	%	2008.g.	42	39,2 Rādītājs minimāli uzlabojas	30	CSP	2023.gada rādītājs	32,7	Uzlabojas 2023.g.

Nefinanšu investīcijas Latgales reģionā – šādus datus CSP neapkopo	salīdzināmajās cenās; milj. latu	2008.g.	285,4	209,1 Rādītājs neuzlabojas	pieaug	CSP	2015.gada salīdzināmajās cenās, miljoni eiro	0,76 miljardi	2023.g. Ārvalstu tiešās investīcijas, neapkopo nefinanšu investīcijas
Kapitālieguldījumu vērtība uzņēmumu materiālajos aktīvos	EUR	2018.	121,3 milj.			CSP	2023.	527,094 milj.	+334%
Pašvaldību pamatbudžeta ieņēmumi uz 1 iedz. Latgales reģionā	LVL	2009.g.	536 763 EUR	930 EUR Rādītājs uzlabojas	pieaug	pašvaldības	RAIM 2016.g.	1700 EUR	IIN, NĪN, PFIF un pārējie ieņēmumi https://raim.gov.lv/?spatvk=1000
Latgales reģiona teritorijas attīstības līmeņa indekss	Indekss	pēc 2009.g. ada datiem, salīdzinot ar 2009.g. ada vidējiem rādītājiem; 2013.g.	-1,164 -1,395	-1,238 Rādītājs uzlabojas	uzlabojas	VRAA	2016. (mainījās aprēķina metodika, tāpēc kā bāzes gads izmantots 2013.g. VRAA dati)	Datus neapkopo	
Apsaimniekotās LIZ	%	2010.g.	82%	91,7% Rādītājs uzlabojas	96%	ZM (LAD)	Aprēķini pēc CSP un ZM datiem	88,8	https://www.lad.gov.lv/lv/media/16346/download?attachment

4. Vidēja termiņa attīstības rādītāji

2.tabulā 17.lpp. ir apkopoti Latgales plānošanas reģiona teritorijas vidēja termiņa attīstības rādītāji.

Kopējā pievienotā vērtība vidējā termiņā nepieaug, bet Latgales reģionā pēdējos gados ir novērojams bezdarba līmeņa samazinājums. Pēc krīzes perioda vairākās pašvaldībās šis rādītājs sasniedza 30%. Bezdarba līmenis 2023.gada nogalē Latgalē bija 5,8%, rādītājs ir samazinājies gandrīz uz pusi.

Salīdzinot ar 2019.gadu situācija ir nemainīga uzņēmējdarbības jomā - izveidotie un saglabātie uzņēmumu skaits uz 1000 iedzīvotājiem ir 66.

Par teritorijas veiksmīgu attīstību liecina investīcu ieplūšana. 2023. gada beigās ārvalstu tiešās investīcijas (ĀTI) uzkrājums Latgalē bija aptuveni 0.76 miljardi eiro. Latgale ir reģions ar vismazāko ĀTI īpatsvaru – tas veido tikai 2.7% no kopējā Latvijas ĀTI apjoma. ĀTI uzkrājums Rīgas reģionā ir **vairāk nekā 31 reizi** lielāks nekā Latgalē. Tas uzskatāmi demonstrē, ka Latgalē investīciju piesaiste no ārvalstīm ir ļoti zema, kas ir viens no galvenajiem zemās produktivitātes un zemā IKP iemesliem reģionā.

Kapitālieguldījumu vērtībā uzņēmumu materiālajos aktīvos Latgalē ir **četras reizes pārsniegusi** bāzes gadu (2018.) kapitālieguldījumu piesaistē. Šis rādītājs ir viens no **veiksmīgākajiem** reģiona attīstības rādītājiem. Tas liecina, ka Latgales SEZ un investīciju piesaistes programmas ir strādājušas efektīvi, piesaistot ievērojamu kapitālu, kas lielā mērā ietver arī ārvalstu tiešās investīcijas. Latgale parasti ir bijusi starp reģioniem ar **zemāko ĀTI īpatsvaru**, tomēr pēdējos gados, pateicoties Latgales SEZ, ir izdevies piesaistīt lielus industriālos projektus (kā to apstiprina 2023. gada kapitālieguldījumu rādītājs). ĀTI Latgalē ir koncentrētas dažās galvenajās nozarēs, kas bieži vien atšķiras no tām nozarēm, kurās investē Rīgā (piemēram, finanšu vai IT pakalpojumi).

Balstoties uz Latvijas Bankas un CSP datiem par ĀTI sadalījumu reģionos (2023. gada beigās), galvenās nozares, kurās ārvalstu kapitāls ir visvairāk ieguldīts Latgalē, ir:

Apstrādes rūpniecība (lielākais īpatsvars)

Šī nozare tradicionāli ir viena no spēcīgākajām Latgalē un piesaista ārvalstu kapitālu, kas nodrošina darba vietas reģiona pilsētās (piemēram, Daugavpilī, Rēzeknē). **Investīciju mērķi:** Koksnes, metālapstrādes un dažāda veida materiālu apstrādes uzņēmumi. Ārvalstu investori parasti izmanto reģiona resursus un salīdzinoši lētāku darbaspēku.

Transports un uzglabāšana

Latgales reģiona ģeogrāfiskais novietojums pie austrumu robežas un tranzīta ceļi padara to par loģistikas un transporta mezglu, lai gan šī nozare pēdējos gados ir saskārusies ar izaicinājumiem (īpaši dēļ ģeopolitiskās situācijas). **Investīciju mērķi:** Dzelzceļa infrastruktūra, loģistikas centri un noliktavas, kas apkalpo kravu plūsmu.

Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība

Investīcijas šajā sektorā atspoguļo vietējā tirgus pieprasījumu un nepieciešamību pēc efektīvas preču apgādes, kā arī atsevišķu ārvalstu ķēžu filiāles. **Investīciju mērķi:** Tirdzniecības tīklu attīstība un vietējo komercuzņēmumu kapitāls.

Nekustamā īpašuma nozare

Investīcijas nekustamajā īpašumā (īpaši lielākajās pilsētās) ir raksturīgas visiem reģioniem. **Investīciju mērķi:** Komerčiālais nekustamais īpašums un dzīvojamās ēkas.

Galvenās problēmas ĀTI piesaistē Latgalē

Lai gan Latgalē ir investīcijas, to mazais apjoms (tikai **2.7%** no Latvijas kopējā ĀTI apjoma, no Kipras, Lietuvas, vēsturiski Krievijas, Igaunijas, Vācijas) norāda uz šādiem izaicinājumiem:

- **Zema pievienotā vērtība:** Liela daļa investīciju joprojām ir zemas vai vidējas pievienotās vērtības nozarēs.
- **Ģeopolitiskais risks:** Robežas tuvums Krievijai un Baltkrievijai atbaida investorus no Rietumvalstīm, kuri dod priekšroku reģioniem tālāk uz rietumiem (piemēram, Rīgai, Liepājai).
- **Trūkst kvalificēta darbaspēka:** Iedzīvotāju aizplūšana un izglītības līmenis rada šķēršļus augstu tehnoloģiju un inovāciju investīcijām.
- Salīdzinot ar **Rīgas reģionu**, kur ĀTI dominē valstis kā **Zviedrija, Nīderlande, ASV** (galvenokārt finanšu, IT un augsto tehnoloģiju sektoros), Latgalē investīciju izcelsme joprojām ir vairāk saistīta ar **reģionālo tirdzniecību, loģistiku un lētāku ražošanas bāzi**, nevis ar pakalpojumiem ar augstu pievienoto vērtību.

Šāda veida investīcijas rada augstu produktivitāti, bet to efekts uz **jaunu darba vietu skaitu** (kas Latgalē turpina krist) un **iedzīvotāju ienākumiem** (kas stagnē) nav pietiekami liels, lai kompensētu demogrāfisko izbraukšanu. Tādējādi, neskatoties uz ievērojamu investīciju pieplūdumu, to pozitīvā ietekme uz iedzīvotāju labklājību un nodarbinātību ir lēna.

2.tabula. Latgales plānošanas reģiona teritorijas vidēja termiņa attīstības rādītāji (Latgales reģiona attīstības programma 2021-2027.)

Teritorijas attīstība (impact)	Mērvienība	Bāzes gads	Bāzes rādītājs	Informācijas avots	Vēlamā tendence	2023.g. rādītājs	Datu avots	2025.g. rādītājs	Datu avots	Secinājumi
Nodarbinātības līmenis (15-74 g. vecuma grupā)	%	2019.g.	56,1%	CSP	Palielinās	58,4%	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_NBB_NBA/NBA031/table/tableViewLayout1/	55,2%	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_NBB_NBA/NBA031/table/tableViewLayout1/	Tendence mainīga, bet 2025. g. prognoze ir zema (zem bāzes līmeņa)
Darba vietu skaits reģionā	skaits	2019.g.	71,2 tk	CSP	Saglabājas	68,04 tk	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_DV_DVA/DVA021/table/tableViewLayout1/ https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_DV_DVB/DVB031/table/tableViewLayout1/	64,8 tk.	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_DV_DVA/DVA021/table/tableViewLayout1/ https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_DV_DVB/DVB031/table/tableViewLayout1/	Kritums (3,16 tk) – Vēlamā tendence nav sasniegta
Bezdarba līmenis (15-74 g. vecuma grupā)	%	2019.g.	7,9%	CSP	Samazinās	6,9%	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_NBB_NBA/NBA041/table/tableViewLayout1/	7,0%	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_NBB_NBA/NBA041/table/tableViewLayout1/	Samazinājums – Tendence sasniegta
Vidējā bruto darba samaksa (no ES vidējā līmeņa)	%	2019.g.	32,6%	CSP, Eurostat	Palielinās	32,4%	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_DS_DS_V/DSV041/table/tableViewLayout1/	40,1%	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_DS_DS_V/DSV041/table/tableViewLayout1/	Pieaugums – Tendence sasniegta

Teritorijas attīstība (impact)	Mērvienība	Bāzes gads	Bāzes rādītājs	Informācijas avots	Vēlamā tendence	2023.g. rādītājs	Datu avots	2025.g. rādītājs	Datu avots	Secinājumi
							www.eurostat.eu		www.eurostat.eu	
Iedzīvotāju skaits (pēc faktiskās dzīvesvietas)	skaits	2019.g.	260 226	CSP	Saglabājas	247300	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_POP_IR_IRS/IRS031/table/tableViewLayout1/	239362	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_POP_IR_IRS/IRS031/table/tableViewLayout1/	Kritums (12,9 tk) – Vēlamā tendence nav sasniegta.
Iedzīvotāju skaits laukos un pilsētās (pēc faktiskās dzīvesvietas)	proporcija	2019.g.	40/60	CSP	Saglabājas	40/60	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_POP_IR_IRS/IRS031/table/tableViewLayout1/	38/62	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_POP_IR_IRS/IRS031/table/tableViewLayout1/	Tendence saglabāta, bet 2025. g. prognozēta strauja urbanizācija.
Privātā sektora saražotās pievienotās vērtības īpatsvars IKP	%	2017.g.	72,62%	CSP	Palielinās	69,6%	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_VEK_IK_IKR/IKR020/table/tableViewLayout1/	66,7%	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_VEK_IK_IKR/IKR020/table/tableViewLayout1/	Kritums – Tendence nav sasniegta.
Publiskā sektora saražotās pievienotās vērtības īpatsvars IKP	%	2017.g.	27,38%	CSP	Samazinās	30,4%	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_VEK_IK_IKR/IKR020/table/tableViewLayout1/	33,3%	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_VEK_IK_IKR/IKR020/table/tableViewLayout1/	Pieaugums – Tendence nav sasniegta.
Uzņēmumu skaits (ekonomiski aktīvās vienības – kapitālsabiedrības, zemnieku un zvejnieku saimniecības, individuālie komersanti, pašnodarbinātie) uz 1000 iedz.	skaits	2019.g.	67	CSP	Palielinās	69	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENT_UZ_UZS/UZS041/table/tableViewLayout1/	71	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENT_UZ_UZS/UZS041/table/tableViewLayout1/	Neliels pieaugums – Tendence sasniegta.
IKP ikgadējais pieaugums	%	2017.g.	7,8%	CSP	Palielinās	6,7%	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START	6,7%	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START	Tendence nav sasniegta.

Teritorijas attīstība (impact)	Mērvienība	Bāzes gads	Bāzes rādītājs	Informācijas avots	Vēlamā tendence	2023.g. rādītājs	Datu avots	2025.g. rādītājs	Datu avots	Secinājumi
							VEK_IK_IKR/IKR010/table/tableViewLayout1/https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_VEK_IK_IKR/IKR010/table/tableViewLayout1/		VEK_IK_IKR/IKR010/table/tableViewLayout1/https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_VEK_IK_IKR/IKR010/table/tableViewLayout1/	
Kapitālieguldījumu vērtība uzņēmumu materiālajos aktīvos	EUR	2018.g.	121,3 milj	CSP	Palielinās	527,094 milj.	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENT_UF_UFI/UF1030/table/tableViewLayout1/	695,314 milj.	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENT_UF_UFI/UF1030/table/tableViewLayout1/	Palielinās-tendence sasniegta
Pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto uzņēmumos	EUR	2018.g.	12,18 tk	CSP	Palielinās	14,74 tk	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENT_UF_UFR/UF050/table/tableViewLayout1/	13,2 tk		Tendence mainīga
Neapsaimniekotās (neizmantotās) LIZ (proporcionāli no visas LIZ)	%	2020.g.	15,8%	LAD	Samazinās	11,1%	www.lad.gov.lv	11,2%	https://www.lad.gov.lv/lv/media/16346/download?attachment	Samazinājums – Tendence sasniegta

5. Vidēja termiņa darbības rezultātu rādītāji

Izvērtējot Latgales reģiona attīstības programmas 2021.-2027.gadam ieviešanu, jāsecina, ka ir problemātiski 2025.gada nogalē izvērtēt darbības rezultātus, jo ES fondu 2021.-2027.gada plānošanas perioda kohēzijas politikas programma ir apstiprināta 2022.gada nogalē un vairāki pasākumi ir nesen sākušies un vēl nav apkopoti rādītāji vai notiek to sasniegšana, kā arī statistikas dati ir pieejami ar vairāku gadu nobīdi (piemēram, IKP par 2023.gadu).

3.tabulā 22.lpp. redzami tie rādītāji, kuriem ir pieejami rezultāti un to gūšanas avoti, kā arī norādes par procesā esošām aktivitātēm.

Negatīva darba tirgus dinamika: Lai gan nodarbinātības līmenis un bezdarba līmenis ir uzlabojies, tas noticis uz **darba vietu skaita samazināšanās** rēķina. Tas liecina, ka darba tirgus uzlabojumi varētu būt saistīti ar darbaspēka izbraukšanu no reģiona (mazāks iedzīvotāju skaits = zemāks bezdarbs).

Algu stagnācija: Vidējā darba samaksa stagnē, kas apgrūtina iedzīvotāju piesaisti.

Investīciju Panākumi: Šis ir **visveiksmīgākais** sektors. Kapitālieguldījumu pieaugums ir masīvs, kas tieši atspoguļojas pievienotās vērtības pieaugumā uz vienu nodarbināto. Tas norāda uz veiksmīgiem projektiem un ārvalstu/vietējām investīcijām reģionā.

Produktivitāte aug, bet ne IKP temps: Lai gan uzņēmumi kļūst produktīvāki (pievienotā vērtība uz nodarbināto pieaug), reģiona kopējais IKP pieauguma temps ir samazinājies, kas varētu būt saistīts ar demogrāfiju un darba vietu zaudēšanu.

Reģionā vērojama pozitīva tendence, ka, neskatoties uz ārējiem apstākļiem, notiek jaunu uzņēmumu veidošanās un dibināšana, katru gadu šis skaits ir ap 350.

Pateicoties VAS “Latvijas valsts ceļi”, dažādu projektu un pašvaldību investīcijām, katru gadu palielinās sakārtoto ceļu posmu skaits un kam, līdz ar to paātrinās attīstības centru sasniegšanas laiks. Tomēr vēl ir daudzi ceļu posmi, kurus nepieciešams apstrādāt vai asfaltēt, lai uzlabotu sasniedzamību. Šie dati ik gadu tiek apkopoti un iesniegti VARAM.

Pozitīvas tendences vērojamas IT attīstības un pieejamības, kā arī izmantojamības jomā, par 7,8 %punktiem palielinājusies piekļūšanas iespēja internetam kopš 2020.gada, reģionā ir 281 publiskās piekļuves interneta punkti pašvaldībās (galvenokārt bibliotēkās), izveidoti 53 klientu apkalpošanas centri.

Reģionā darbojas 59 elektrotransporta uzlādes stacijas (CSP, “e-mobi”, Elektrum Drive, Ignitis ON u.c.), pašvaldības ir iegādājušās 15 elektroautobusus, reģionā reģistrēti 372 elektroauto. Samazinās CO2 izmešu daudzums 5527,071 kilogrami CO2 ekvivalentos uz 1 iedzīvotāju uz 5288,017.

Veiksmīgi ieviestu projektu rezultātā ir samazinājusies degradēto teritoriju platība par 233 ha.

Vērojama tūrisma nozares atveseļošanās, ieņēmumi auguši par 16,6% 2023.gadā un 5,3% 2024.gadā. Tūristu skaits pēdējos gados pieaug par apmēram 10 000 gadā.

Pateicoties atbalstam un informācijas pieejamībai, reģionā ir izveidoti un darbojas 14 sociālie uzņēmumi.

Latgales SEZ un darbības rezultāti uz 30.11.2025.:

Platība: 148,55897 ha

Uzņēmumu skaits ar aktīvām atļaujām (kopā): 38

Līgumu skaits (kopā): 96

Plānoto darba vietu tīrais pieaugums: 719

Faktiski izveidotās darba vietas: 697

Plānotie ieguldījumi (kopā): 112 049 901,49 EUR

Latgales reģiona attīstība ir **nevienmērīga**, ar labiem panākumiem kapitālintensīvajos rādītājos, kamēr sociāldemogrāfiskie rādītāji turpina dramatiski pasliktināties. Šīs jomas ir **izaicinājumi** Latgales attīstībā, un to mērķi netiek sasniegti:

- **Demogrāfiskā krīze:** Iedzīvotāju skaits no 2019. līdz 2023. gadam samazinājies par **12 926** (no 260 226 uz 247 300). Vēlamā tendence ("Saglabājas") **NAV** sasniegta, un kritums tiek prognozēts arī 2025. gadā (239 362).
- **Darba vietu samazināšanās:** Reģionālais **darba vietu skaits ir samazinājies** par aptuveni **3160** (no 71,2 tk uz 68,04 tk). Vēlamā tendence ("Saglabājas") **NAV** sasniegta, un prognoze (64,8 tk 2025. g.) liecina par turpmāku darba vietu zaudēšanu.
- **Algu stagnācija:** Vidējā bruto darba samaksa (attiecībā pret ES vidējo līmeni) ir **palielinājusies** no 32,6% uz 40,1%), kas nozīmē, ka ienākumu atšķirība pret ES līmeni mazinās, bet tas ir nepietiekami, jo Latgales reģionā darba samaksa ir ievērojami zemāka kā pārējā Latvijā.
- **Strukturālā atkarība:** **Privātā sektora īpatsvars IKP ir samazinājies** (no 72,62% uz 69,6%), savukārt **Publiskā sektora īpatsvars IKP ir pieaudzis**, kas liecina par pieaugošu atkarību no valsts un pašvaldību budžeta.

Spēcīgākās jomas Latgales attīstībā, kur mērķi ir sasniegti vai pārsniegti:

- **Kapitālieguldījumu palielinājums:** Kapitālieguldījumu vērtība uzņēmumu materiālajos aktīvos ir piedzīvojusi **masīvu pieaugumu**, pārsniedzot 2018. gada bāzes līmeni (121,3 milj. EUR) **vairāk nekā četras reizes** (527,094 milj. EUR 2023. g.).
- **Produktivitātes pieaugums:** Pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto uzņēmumos ir **ievērojami palielinājusies** (no 12,18 tk EUR uz 14,74 tk EUR), kas liecina par efektīvāku kapitāla izmantošanu un modernizāciju.
- **Bezdarba līmenis:** Bezdarba līmenis ir **samazinājies** (no 7,9% uz 6,9%), un uzņēmumu skaits uz 1000 iedzīvotājiem ir nedaudz pieaudzis (no 67 uz 69).
- **Zemes izmantošana:** Neapsaimniekotās lauksaimniecības zemes īpatsvars ir **samazinājies** (no 15,8% uz 11,1%), norādot uz efektīvāku resursu izmantošanu lauksaimniecībā.

3.tabula. Darbības rezultātu rādītāji Latgales reģiona attīstības programmas 2021.-2027. ieviešanā

Prioritātes	Darbības rezultāti (<i>outputs</i>)	Bāzes rādītājs (2021.g.)	2023.g. rādītājs	Datu avots	2025.gada rādītājs	Datu avots
Ekselence Tendence pozitīva	Pieaudzis iesniegto patentu skaits	2 (2019.g. DU) lrpv.gov.lv	0	https://databases.lrpv.gov.lv/patents	1 RTA	https://databases.lrpv.gov.lv/patents
	Profesionālo kvalifikāciju ieguvušo iedzīvotāju īpatsvara pieaugums (%)	17.03% (2020.g.) 41396	16,7%(2022.) 41408	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_IZG_IZ_IZI/IZT021/table/tableViewLayout1/	17% 40979	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_IZG_IZ_IZI/IZT021/table/tableViewLayout1/
	Ieviesti nodarbināto apmācības pasākumi (cilvēku skaits)	32 500 (līdz 2021.g.beigām)		Pasākumi turpinās, statistika nav apkopota	24520 (2020.-2024.g.)	NVA
	Apmācīti darbinieki atbilstoši vietējā darba tirgus vajadzībām, vietējo uzņēmēju vajadzībām (cilvēku skaits)	48752 (2021.g., <i>Latvijā kopā</i>)		Pasākumi turpinās, statistika nav apkopota	886 (2020.-2024.g.)	NVA periodiskie dati
	Uzlabota un paātrināta robežu šķēršana (min.)	No 10 – 240 min. “Zaļajā joslā” nevajadzētu pārsniegt 15 minūtes	Nav aktuāli		Nav aktuāli	
	Jauni uzņēmumi pierobežā (skaits)	353 (2020.g.)	364 (2022.g.)	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENT_UZ_UZS/UZS031/table/tableViewLayout1/	338 (2024.g.)	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENT_UZ_UZS/UZS031/table/tableViewLayout1/
Ceļi Tendence pozitīva	Nokļūšana līdz reģionālas nozīmes centram no jebkura vietējā centra reģionā (min)	45	45	https://www.google.com/maps?authuser=0	45	https://www.google.com/maps?authuser=0
	Nokļūšana no novada centra līdz pagasta centriem pa asfaltētu ceļu (km)	30	Nav 100% asfalts	www.lvceli.lv	Nav 100% asfalts	www.lvceli.lv
	Nokļūšana līdz nacionālas nozīmes centram (min)	60	55	https://www.google.com/maps?authuser=0	55	https://www.google.com/maps?authuser=0

	Rekonstruēti autoceļi (km)	331,2 km (2020-2021.g.)		https://tapportals.mk.gov.lv/l egal_acts/fe6402ac-be01-49e8-adfc-f7071222da4b	2024.g. 70–85 km 2020.–2023. g. 315 km Kopā (2020.–2024. g.) Vairāk nekā 380 km	www.lvceli.lv
	Tūrisma nozares ieņēmumu pieaugums reģionā (eiro, %)	7,2% (pieaugums 2019.gadā attiecībā pret 2018.gadu)	20,08%	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENT_UF_UFR/UFR050/table/tableViewLayout1/	2024.g. 1105.5 milj. € +5.3% 2023.g. 1050.0 milj. € +16.6%	CSP, Latvijas Banka
	Velopunktu attīstība (skaits)	0	0	Projekti nav uzsākušies	Vismaz 150 – 200 marķētas atpūtas, servisa un tūrisma mītņu vietas	EuroVelo, LEADER, atsevišķas tūristu mītnes
	Piekļuves iespēju palielināšanās ātrgaitas platjoslas internetam (skaits)	80,3 % (2020.gads, pieejamība % no visām mājsaimniecībām)	86,2%	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_IKT_EK_DLMDLM060/table/tableViewLayout1/	88,1%	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_IKT_EK_DLMDLM060/table/tableViewLayout1/
IT Tendence pozitīva	Izveidoti vai pilnveidoti publiskie interneta punkti (skaits)	212 (2008.gads) 156 (~2015.gads)	281	https://kulturasdati.lv/lv/bibliotekas	281 53 VPVKAC	www.varam.gov.lv
	Iegādāti skolēnu autobusi un cits autotransports (skaits)	0		Projekts turpinās	15 autobusi 372 elektroauto uzskaitē	Dati nepilnīgi, jo netiek apkopoti http://www.e-transport.org
Mobilitāte Tendence pozitīva	Ierīkotas elektrotransporta uzlādes stacijas (skaits)	16 (2021.g.)	19	http://www.e-transport.org/index.php/features-mainmenu-47/team/95-uzlades-punkti	59	CSP, "e-mobi", "Elektrum Drive", "Ignitis ON" u.c.
	Efektīva sabiedriskā transporta sistēma reģionā (maršrutu skaits)	221 maršruts un 1119 reisi	226 maršruti, 1087 reisi	LPR Sabiedriskās transporta nodaļa	228 maršruti 1035 reisi	LPR Sabiedriskās transporta nodaļa
	Samazināts CO2 izmešu daudzums (kg/gadā)	5527,071 Kilogrami CO2 ekvivalentos uz 1 iedzīvotāju	5668,527 Kilogrami CO2 ekvivalentos uz 1 iedzīvotāju	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENV_GP_GPE/GPE020/table/tableViewLayout1/	5288,017 Kilogrami CO2 ekvivalentos uz 1 iedzīvotāju	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENV_GP_GPE/GPE020/table/tableViewLayout1/
	Atbalstīto uzņēmumu skaits LSEZ		29	www.lpr.gov.lv	38	www.lpr.gov.lv

	Ekonomiskās aktivitātes Latgales reģionā pieaugums	56% (2020.g.)	62,4% (2021.g.)	https://stat.gov.lv/lv/statistikas-temas/darbs/ekonomiska-aktivitate/12194-ekonomiskas-aktivitates-limenis?themeCode=NBB	60,9 % (2024.g.)	https://stat.gov.lv/lv/statistikas-temas/darbs/ekonomiska-aktivitate/12194-ekonomiskas-aktivitates-limenis?themeCode=NBB
Pašvaldības Tendence pozitīva	Piesaistīto privāto investīciju apjoms (eiro)	27 078 211 (2019.g.,) <i>Daugavpils un Rēzekne</i>	499,8 milj.Euro 2020.g.	Lai gan vēsturiski Latgalē investīciju apjoms bija viszemākais, straujš pieauguma temps (no 285 milj. EUR 2018. gadā līdz 499 milj. EUR 2020. gadā) liecina par sekmīgu reģionālo politiku, tostarp Latgales Speciālās ekonomiskās zonas (SEZ) ietekmi Latgales SEZ uz 30.11.2025.: Platība: 148,55897 ha Uzņēmumu skaits ar aktīvām atļaujām (kopā): 38 Līgumu skaits (kopā): 96 Plānoto darba vietu tīrais pieaugums: 719 Faktiski izveidotās darba vietas: 697 Plānotie ieguldījumi (kopā): 112 049 901,49 EUR		
	Sniegtais atbalsts energoefektivitātes pasākumiem privātajā sektorā ražošanas uzņēmumiem un industriālajām zonām (objektu skaits)	0		Projekti ir procesā	Projekti ir procesā	
	Samazināts CO2 izmešu daudzums (kg/gadā)	1 409077000 (2020.g.)	1 416837 000 (2021.g.)	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENV_GP_GPE/GPE020/table/tableViewLayout1/	1 297 325 000 (2023.g.)	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENV_GP_GPE/GPE020/table/tableViewLayout1/
	Sniegtais atbalsts energoefektivitātes pasākumiem publiskajā sektorā (objektu skaits)	0		Projekti ir procesā	Projekti ir procesā	
	Pieslēgumu skaits pie centralizētās ūdensapgādes sistēmas	0		Projekti ir procesā	82,1% no visiem mājokļiem ir pieslēgti	Par jauniem pieslēgumiem pagaidām dati netiek apkopoti

	Pieslēgumu skaits pie centralizētās kanalizācijas sistēmas	0		Projekti ir procesā	94,4 % lielajās aglomerācijās un 84,1 % — mazākās aglomerācijās	CSP pa reģioniem datus neapkopo
	Dalīti savākti atkritumi (tonnas/gadā)	125 000 (2018.g.)	2932,68 (2022.g.)	LRAA plāna projekts	Dati nav pieejami	Datus apkopo pa AAR, tie nesakrīt ar reģionu teritorijām
	Pārstrādāto atkritumu apjoms (tonnas/gadā)	248 900 (2020.g.)	33010,40 (2022.g.)	LRAA plāna projekts	Dati nav pieejami	Datus apkopo pa AAR, tie nesakrīt ar reģionu teritorijām
	Īstenoti projekti antropogēnās slodzes mazināšanai ĪADT	0		Projekti ir procesā	Vismaz 3	PureWater un PureWater II, BALTIPLAST
	Jaunizveidotu un pilnveidotu klientu apkalpošanas centru skaits	16 (2020.g.)	6	https://www.pakalpojumucentri.lv/vpvkac	47	https://www.pakalpojumucentri.lv/vpvkac
Pakalpojumi Tendence pozitīva	Elektroniski noformētu iesniegumu skaits par valsts un pašvaldību pakalpojumiem	0		2023.g. dati netiek apkopoti	Apmēram 77% Latgales iedzīvotāju pēdējā gada laikā izmantoja internetu saziņai ar valsts un pašvaldību iestādēm	
	Sabiedrībā balstīto sociālo pakalpojumu dažādošanās, pakalpojumu groza paplašināšanās (skaits)	-	586	DI informācija uz 30.06.2023.	Pieaug	Datus neapkopo
	Pieaug tūrisms (tūristu skaits objektos, kur tiek veikta uzskaitē, %)	0	100% (2023.g.pret 2021.g.)	www.visitlatgale.com	+10% (katru gadu palielinās par 10 tk., 2022.g. 85 000)	www.visitlatgale.com

	Renovēti vai atjaunoti kultūrvēsturiski objekti (skaits)	0		Projekti ir procesā	4 Projekti ir procesā	Šāds apkopojums netiek veikts
	Jaunu vai uzlabotu sporta infrastruktūras objektu skaits (9)	0		Projekti ir procesā	15	www.lpr.gov.lv
	LPR un Latgales NVO Memoranda dalībnieku skaits	98	98	DNVO centrs	110	DNVOC
	Jaundibināto uzņēmumu skaits	570 (2020.g.)	364 (2022.g.)	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENT_UZ_UZS/UZS031/table/tableViewLayout1/	338 (2024.g.)	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENT_UZ_UZS/UZS031/table/tableViewLayout1/
Iesācēji Ienākumi būtiski nepalielinās	Darba vietu skaita izmaiņas (%)	0	-18%	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_DV_DVA/DVA051/table/tableViewLayout1/	-4,8%	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_DV_DVA/DVA051/table/tableViewLayout1/
	Sakoptas degradētās teritorijas (ha)	0	267,3	VARAM	233	
	Reģionā deklarēto iedzīvotāju ienākumu pieaugums	793 EUR https://stat.gov.lv/ 445,03 uz 1 mājsaimniecības locekli	20% 535,80 uz 1 mājsaimniecības locekli 961 EUR 2022.g. bruto alga	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_OP_MI_MIS/MIS030/table/tableViewLayout1/ https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_DS_DSV/DSV041/table/tableViewLayout1/	17,8% 631,24 EUR (2023.g.)	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_OP_MI_MIS/MIS030/table/tableViewLayout1/
Čempioni Tendence pozitīva	Eksporta pieaugums (%)	0		Dati nav apkopoti	1,1-1,3 miljardi EUR (2022.g.)	CSP, 5–7% no kopējā Latvijas eksporta. Pieauguma temps bijis ātrāks nekā valstī kopumā atsevišķos periodos, kas liecina par ražotnes modernizāciju un jaunu tirgu apgūšanu
	Nefinanšu investīcijas (EUR)	197,9 milj. (2017.g.)		Dati reģionu līmenī nav apkopoti	Datus neapkopo	

Investori Tendence nav pozitīva	Ārvalstu investīciju apjoms	0		Dati reģionu līmenī nav apkopoti	0,76 miljardi	
	Izveidoti sociālie uzņēmumi (skaits)	0	8	https://www.lm.gov.lv/lv/search?q=soci%C4%81%C4%81%20uz%C5%86%C4%93m%C4%93jdarb%C4%ABba	14	www.lm.gov.lv
	Atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju skaita izmaiņas (%)	35,9 % (2019.g.)	+2,4%p. (2022.g.)	https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START__POP__NN_NNN/NNN180/table/tableViewLayout1/	+0,8%p. 38,6% 2023. g.	Lai gan ekonomiskā aktivitāte (piemēram, eksports un investīcijas) Latgalē pēdējos gados ir uzlabojusies, ienākumu nevienlīdzība un augsts bezdarba līmenis joprojām veido būtisku plaisu starp Latgali un pārējiem reģioniem.

Secināms, ka Latgales ekonomika ir kļuvusi **kapitālintensīvāka un produktīvāka**, pateicoties investīcijām. Tomēr šī attīstība ir **"bez iedzīvotājiem"**. Kapitāls rada lielu pievienoto vērtību, bet tas nenoved pie jaunu, algu ziņā konkurētspējīgu darba vietu radīšanas apjomu, kas spētu apturēt iedzīvotāju izceļošanu vai samazināt darba vietu skaitu reģionā. **Milzīgā plaisa starp kapitāla panākumiem un demogrāfisko sabrukumu** ir Latgales reģionālās attīstības galvenais izaicinājums.

2024.gadā 24.maijā LPR AP sēdē tika apstiprināts un 25.oktobrī apstiprināts ar grozījumiem **Attīstības programmas pielikums "SAM 5.1.1.1. pirmā kārtā"**, kas izstrādāts un apstiprināts saskaņā ar 2024. gada 16. janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr. 55 "Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 5.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Vietējās teritorijas integrētās sociālās, ekonomiskās un vides attīstības un kultūras mantojuma, tūrisma un drošības veicināšana pilsētu funkcionālajās teritorijās" 5.1.1.1. pasākuma "Infrastruktūra uzņēmējdarbības atbalstam" īstenošanas noteikumi" 16.punktu.

Attīstības programmas pielikums "SAM 5.1.1.1. pirmā kārtā" ietver piecas pašvaldību projektu idejas uzņēmējdarbības vides uzlabošanai, kopā piesaistot vairāk kā 11 miljoni ERAF Latgales reģionam. Pašvaldību projektu idejas:

1. Preiļu novada pašvaldība **"Ceļu infrastruktūras attīstība un investīciju piesaiste uzņēmējdarbībai Preiļu novada lauku teritorijā"**,
2. Daugavpils valstspilsētas pašvaldība **"Publiskās infrastruktūras pārbūve uzņēmējdarbības vides attīstībai Daugavpilī"**,
3. Ludzas novada pašvaldība **"Infrastruktūras sakārtošana Ludzas novada uzņēmējdarbības atbalstam"**,
4. Augšdaugavas novada pašvaldība **"uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešamās publiskās infrastruktūras izveide Augšdaugavas novada Višķu pagasta degradētajā rūpnieciskajā teritorijā"**,
5. Balvu novada pašvaldība **"Uzņēmējdarbības veicināšanai nepieciešamās publiskās infrastruktūras kvalitātes uzlabošana Balvu novadā"**.

LPR Attīstības programmā ir iekļauts arī SAM 5.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Vietējās teritorijas integrētās sociālās, ekonomiskās un vides attīstības un kultūras mantojuma, tūrisma un drošības veicināšana pilsētu funkcionālajās teritorijās" **5.1.1.4. pasākuma "Viedās pašvaldības"** prioritāro projektu saraksts un rezerves projektu saraksts, kas kā Rīcības plāna pielikums LPR AP apstiprināts 2024.gada 25.oktobrī, ar 12.decembra grozījumiem. Šajā Rīcības plāna pielikumā ir iekļautas pašvaldību sadarbības projektu idejas:

1. **Projekts "Ēkas siltumapgādes sistēmas viedā vadība"**, kuram vadošais partneris ir Ludzas novada pašvaldība un sadarbības partneri ir Rēzeknes novada pašvaldība un Balvu novada pašvaldība,
2. **Projekts "Drošā skola"**, kuram vadošais partneris ir Daugavpils valstspilsētas pašvaldība, sadarbības partneris – Preiļu novada pašvaldība.

LPR arī nodrošināja SAM 5.1.1.4. “Viedās pašvaldības” priekšatlasi un projektu ideju izvērtēšanu, CFLA ir apstiprināti abi Rīcības plānā iekļautie projektu pieteikumi.

2024. gada ietvaros notika aktīva sadarbība un iesaiste starptautisko projektos:

- ESPON pētījumā "Izaicinājumi pie ES ziemeļaustrumu ārējām robežām" (CHANEBO) kura mērķis ir:
 - Veicināt sadarbību un politikas virzienu saskaņošanu starp pierobežas valstīm.
 - Uzlabot loģistikas un sakaru tīklu.
 - Pielāgot politikas instrumentus pierobežas reģionu attīstībai.
- OECD projekta "Reģionālās pievilcības pārdomāšana zaļai un iekļaujošai globalizācijai" ietvaros veiktās aktivitātes:
 - Organizētas sanāksmes par investīciju piesaisti, lauku attīstību un cilvēkresursu noturēšanu.
- Projekta **“Baltic States Catching-up Regions Initiative (CuRI) Estonia, Latvia & Lithuania: Strengthening Border Regions for resilience”**, kura līgumu slēdza Eiropas Komisija pēc DG Regio ierosinājuma, savukārt izpildītāji un eksperti ir Pasaules Banka. Projekta mērķis: atrisināt Latgales izaicinājumus, piesaistot speciālistus un īstenojot konkrētus risinājumus.

Galvenie secinājumi no Latgales reģiona ekonomikas profila analīzes:

- **Kopumā pozitīvas vietējās ekonomikas tendences**
 - Latgales reģions aug ar Latvijas ‘vidējo ātrumu’, tomēr tā īpatsvars Latvijas kopējā IKP samazinās
 - Kopš 2020. gada jaundibināto uzņēmumu skaits pārsniedz likvidēto uzņēmumu skaitu
 - Ražošanas nozares apgrozījums kopš 2014. gada ir dubultojies
 - Līvānu pašvaldība kā veiksmīgs piemērs – IKP no 2013. gada līdz 2022. gadam ir pieaudzis par 249 %
 - Latvijā kopumā eksporta pieaugums kopš 2014.gada - 80%, Latgalē – 50%
- **Izaicinājumi investīciju jomā**
 - Latgales eksportējošie uzņēmumi aug, tomēr lielākā daļa, īpaši, vidēji lieli un izaugsmes stadijā esošie saskaras ar finansējuma trūkumu
 - Reģions saņem tikai 1,3 % no Latvijas ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem (2014–2023)
 - Kapitālieguldījumi uz vienu iedzīvotāju ir viszemākie Latvijā (14 tūkstoši eiro)
 - Ārvalstu tiešās investīcijas 10 gadu periodā – tikai 989 eiro uz vienu iedzīvotāju (salīdzinājumā ar 18 536 eiro Rīgā)
 - Reģionam ir zemākais ceļu blīvums Latvijā un vājākā dzelzceļa pieejamība starp 8 % ES teritorijas
- **Darbaspēka krīze**

- Iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 17 % (salīdzinājumā ar 6 % visā Latvijā)
- Iedzīvotāju skaita samazināšanās samazina gan darba, gan patēriņa tirgu
- Ekonomiskā aktivitāte un nodarbinātības līmenis ir zemāks nekā vidēji Latvijā
- 48 % iedzīvotāju ir vecāki par 50 gadiem, bet tikai 18 % ir jaunāki par 19 gadiem
- **77 % studentu plāno pamest reģionu**

- **Galvenie secinājumi no 80 Latgales reģiona uzņēmēju aptaujas**

- Kritiska situācija cilvēkresursu jomā
- Trūkumi atbalsta finansējuma sistēmās
- Infrastruktūras un mobilitātes ierobežojumi
- Ģeopolitiskās situācijas un robežas tuvuma ietekme
- Uzņēmēji augsti vērtē vietējo uzņēmējdarbības vidi un reģiona unikālās priekšrocības

6. Secinājumi un ieteikumi turpmākām rīcībām

Vērtējot sociālekonomisko rādītāju izmaiņas vidējā termiņā, ir secināms, ka Latgales reģionā nav vērojamas straujas izaugsmes tendences un nepieciešami papildu stimuli ekonomikai un uzņēmējdarbībai un investīcijām labvēlīgas vides nodrošināšanai.

Ekonomikas stimulēšana ir bijusi ar pozitīvu tendenci, jo pārskatā dominējošs rādītājs ir Kapitālieguldījumu vērtības un Piesaistīto privāto investīciju apjoma straujais, masīvais pieaugums. Tas liecina, ka Latgales SEZ un investīciju atbalsta politika strādā un piesaista resursus.

Tomēr vairāki faktori ar negatīvo tendenci samazina ekonomikas izaugsmi un vienlaikus palielina drošības risku, jo ekonomiski vāji pierobežas reģioni ir neaizsargātāki pret depopulāciju, uzticības krīzi un ārēju ietekmi.

LPR būtu jāveic pasākumi, lai rosinātu valsts līmenī juridiski nostiprināt ilgtermiņa atbalsta mehānismus (teritorijas, pašvaldības, kuras tiek iekļautas, atbalsta pasākumi un intensitāte, Latgales SEZ, Rēzeknes SEZ, aktivitātes) Austrumu pierobežas ekonomiskajai attīstībai un drošības stiprināšanai.

Austrumu pierobeža ir Latvijas un Eiropas Savienības ārējā robeža. Tās noturība un iedzīvotāju labklājība tieši ietekmē valsts drošību un uzticību valsts institūcijām. Ilgstoša depopulācija un ekonomiskā stagnācija vājina reģiona drošības potenciālu.

Ir jārada stabils, tiesiski garantēts pamats ilgtermiņa investīcijām, uzņēmējdarbības attīstībai un sabiedrības noturībai Latvijas Austrumu pierobežā, stiprinot valsts drošību un ekonomisko izturētspēju, kā arī nodrošināt vienotu, koordinētu un finansiāli nodrošinātu pieeju pierobežas attīstībai, kas savieno ekonomikas, sociālo un drošības dimensiju, vienlaikus dodot lielāku pašvaldību un vietējās sabiedrības lomu rīcībpolitiku īstenošanā. Ģeopolitiskā situācija un reģiona uzskatīšana par “risku zonu” kavē kapitāla ieplūdi.

Reģionam nepieciešami īpaši atbalsta kritēriji un ieviešanas nosacījumi, jo tirgus mehānismi vieni paši nespēj kompensēt attālumu, infrastruktūras trūkumu un demogrāfisko krīzi.

Dati rāda, ka Latgale saņem tikai 1,3%-2,7% (dažādi avoti) no ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem, kapitālieguldījumi uz iedzīvotāju ir viszemākie Latvijā, bet iedzīvotāju skaits samazinājies par 17% vidējā termiņā un 28% ilgtermiņā. Tātad nepieciešams nevis vispārīgs, bet mērķēts likuma līmeņa mehānisms, kas stimulē investīcijas, prasmju attīstību un darba vietas pierobežā.

2025.–2027. gadā īpaša uzmanība jāvērs papildus Latgales pašvaldību aktivitātēm ar attiecīgu finansējumu, jo pašvaldības ir vistuvāk vietējām ekonomikas un sabiedrības vajadzībām, tāpēc to aktivitāšu iekļaušana fokusā ar atbilstošu finansējumu nodrošina rīcībpolitikas efektivitāti un ilgtspēju. Pašvaldībām ir būtiska loma vietējo uzņēmumu atbalstā, infrastruktūras uzturēšanā un cilvēkkapitāla noturēšanā, kas tieši ietekmē reģiona drošību un ekonomisko izturētspēju. Finansējuma piešķiršana pašvaldību līmeņa iniciatīvām ļaus īstenot mērķētus pasākumus — uzņēmējdarbības teritoriju attīstību, mājokļu pieejamības uzlabošanu, mobilitātes un prasmju programmas — saskaņā ar valsts noteiktajiem Austrumu pierobežas prioritārajiem virzieniem.

Jāveic pasākumi, lai Latgales un Rēzeknes SEZ kļūst par reālu investīciju centru Baltijas līmenī.

CuRi pētījums uzrāda, ka investīciju trūkuma iemesls nav tikai kapitāls — tas ir arī administratīvais slogs, infrastruktūras trūkums un finansējuma nepieejamība. SEZ jau ir atbalsta ietvars, bet instrumentu efektivitāti nepieciešams pārskatīt un mērķēt uz kvalitatīvām darba vietām. Tāpat nepieciešami diferencēti nodokļu un atbalsta instrumenti, tai skaitā infrastruktūras risinājumi tūlītējai darbības uzsākšanai, kā arī instrumenti pievilcīgas dzīves vides nodrošināšanai.

Jārosina paātrināt ES fondu pieejamību uzņēmumiem, samazinot birokrātiju un nodrošinot pielāgotu reģionālo pieeju. CuRi pētījums liecina, ka 61% uzņēmumu ir informēti par ES finansējumu, taču birokrātija, sarežģītība un lēni procesi kavē dalību. Bankas attāliem reģioniem bieži atsaka finansējumu augsto nodrošinājuma prasību dēļ. Ģeopolitiskās situācijas dēļ apdrošināšanas izmaksas ir vairākkārtīgi pieaugušas. Reģionāli administrēti instrumenti ļautu pielāgot atbalstu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem ES atbalsts, mikrogranti, aprīkojums, eksports, mentoringa pakalpojumi. Uzņēmēji uz īpašiem nosacījumiem kā gala saņēmēji ES fondu atbalstam.